

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

La Bistrița.

Sibiu, 20 Septemvrie n.

Când scriem șirele acestea, o parte a inteligenței noastre face drumul la Bistrița, unde mâne și poimâne „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” își ține obicinuita adunare generală anuală.

Dorim din toată inima, ca drumul acesta să-l facă cât mai mulți dintre inteligenții poporului român din patria aceasta. Dorim, ca cât mai mulți dintre ai noștri să-și deie întâlnire la Bistrița, manifestându-și în modul acesta alipirea către această instituțiune culturală a noastră, manifestându-și iubirea față de limba românească, mijlocul promovării „literaturii române” și al lătirii „culturei poporului român” din statul acesta.

Pentru că scopul înființării „Asociațiunii” acesta a fost: cultivarea limbii românești. A precizat-o aceasta foarte frumos primul prezident al „Asociațiunii”, marele Arhieru Andreiu baron de Șaguna, care în vorbirea cu care a deschis a doua adunare generală a „Asociațiunii”, ținută la 1862 în Brașov, a spus următoarele:

„Vioara lui Amfion, prin producerea impresiunilor fermecătoare, a fost puternică spre a îmblânzi încă și fiarele sălbatice, dar nu și pentru a ridica cetăți și orașe, ori a prefăce pustietăți în grădini și holde desfătătoare și fructifere. Limba le-a efectuit toate acestea, ea, conservatoarea cea mai credincioasă a omului! Prin limbă s-au unit oamenii între sine, și au făcut legătură de pace pentru binele lor general și special, limba a produs luminarea, cultura, civilizațiunea și comerțul, ea a arătat lipsa mijloacelor de comunicațiune pe apă și pe uscat, ea a creat legi, a împreunat sexurile, a mijlocit păstrarea

istoriei neamului omenesc și a lumii întregi, ea a deșteptat spre lucrare, activitate și perfecțiune popoarele neculte și a făcut din ele popoare civilizate. Limba a povățuit pe om la cunoașterea și îmbrățișarea creștinismului, cu un cuvânt, prin mijlocirea limbii a devenit omul la viață socială, fântâna nesecată a nenumăratelor bunătăți pentru întreg neamul omenesc. Și dacă străbunii noștri, despre cari se zice, că au luptat mai mult pentru limbă decât pentru viață, n’au manifestat în scris convingerile lor despre bunătățile limbii, așa precum eu le-am expus, trebuie să se recunoască, totuși, că ei au priceput bunătățile care se revarsă prin limbă, și aceasta au dovedit-o prin faptul, că s’au luptat mai mult pentru limbă decât pentru viață. Pentru că știut este, că omul se sacrifică numai pentru lucrul pentru care are predilecție. Deci străbunii noștri au adevărit în faptă predilecția lor pentru limbă mai presus de viață, de aceea s’au luptat mai mult pentru limbă decât pentru viață. De unde urmează cu consecință logică, cumcă pe noi, strănepoții acelor Români cari au luptat mai mult pentru limbă decât pentru viață, nu spiritul secolului prezent ne-a deșteptat spre înființarea acestei Asociațiuni, care are de scop cultivarea limbii și cultura poporului nostru, ci convingerea eredită delă străbunii noștri!...”

Cultivarea limbii ne-a unit deci sub steagul „Asociațiunii”, care e steag al păcii, nu al dușmăniei, steag al înfrățirii, nu al desbinării, steag al iubirii, nu al urei și al invidiei. Steag sub care fiecare Român de bine are loc, și sub care fiecare Român datorință are să se înroleze.

Acest steag al culturei românești, al iubirii de neam și de limbă, al luminării poporului român din patria aceasta, va fi desvălit mâne în Bistrița. Ne este deci justă dorința, ca cât mai mulți dintre inte-

ligenții noștri să fie de față la desvălire, pentru că nouă dovadă să dăm, ca precum străbunii noștri, cari au luptat mai mult pentru limbă decât pentru viață, așa și noi, ținem la limbă mai mult decât la orice altceva, și gata suntem să aducem pentru conservarea și cultivarea ei toate jertfele posibile.

Să se întâlnească deci cu bine și în pace Români acolo, unde datorința îi cheamă, la Bistrița, iar asupra lucrărilor pe cari le vor săvârși acolo, ceriul trimite binecuvântările sale, pentru că tot ce vor face, spre binele și înaintarea poporului român din patria aceasta să fie!

Despre creșterea religioasă și morală.

Cuvîntare rostită elevilor gr. or. dela școalele medii și civile din Făgăraș la deschiderea școlii a anului școlar.

De catehetul Gh. Tulbure.

Iubiți elevi! După un restimp de două luni de zile ce l-ați petrecut risipiți pe la vetrele părintești, luând parte alături cu cei mai de aproape ai voștri la munca cea frumoasă a câmpului, ca și la micile bucurii curate ale vieții țărănești — cu ajutorul lui Dumnezeu v’ați strâns iarăși împreună, cu puterile trupesti și sufletești împropățate, ca să începeți o nouă postare în ogrul ce ați pornit a-l brăzda: ogrul luminii și al culturii.

Și după cum părinții noștri, credincioși unui obicei strămoșesc și creștinesc, ori de câteori se apucă de un lucru mai însemnat nu uită a-și face semnul sfintei cruci și a rosti din toată inima un „Doamne ajută” — asemenea și noi, cei cari ne găsim în pragul unui nou an de muncă culturală, ne-am adunat în casa Domnului și plecând genunchii noștri în fața altarului am cerut întâiu de toate darul și ajutorul Tatălui ceresc.

În același timp urmând însă și sfatului evanghelic, care zice: „Ajută-te și Dumnezeu încă-ți va ajuta” — socot, că e bine și folositor, ca, pe lângă chemarea darului ceresc asupra străduințelor vo-

stra, în calitate de catehet și părinte duhovnicesc al vostru, să vă întrețin cu acest prilej și cu unele povești și îndemnuri, cari să vă slujească de merinde sufletească în drumul înaintării, pe care ați pornit.

Nu pot să-mi tănuiesc înainte de toate, iubiți elevi, mângăierea și bucuria inimii mele, văzându-vă pe toți, ca niște tinere odrasle ale plugarilor noștri de pe vatra Oltului, adunați aici în străvechiul și istoricul nostru oraș al Făgărașului, în numele învățăturii de carte.

Bucuria aceasta o resimț cu atât mai adânc, cu cât văd pe fiii neamului nostru bătând tot mai înțepit la porțile școalelor și cu cât vederea aceasta mă întărește în nădejdea, că mâne-poimâne și poporul nostru cel atât de sărac, năcăjit și înapoiat, înălțându-se în știința de carte va ajunge pe aceeași treaptă de putere și bunăstare, pe care stau celelalte neamuri din patria noastră.

Am convingerea, iubiți elevi, că pe voi numai setea și dorința de a vă lumina prin învățătură v’a îndemnat să părăsiți căminele voastre părintești și să alergați aici, unde vi se deschid porțile școalelor.

Am și aceea convingere, că fiecare din voi, în ceasul când a pornit la școală, și-a tras seama și cu datorințele și cu nădejile, ce se leagă de dânsul, ca școlar. Nu pot crede să se afle vreunul între voi care să nu-și fi gândit, că trimiterea și ținerea lui la școală în Făgăraș înseamnă sporirea ostenelelor și amarelor sudori ale părinților săi, și că în urmare, acele sudori și ostenele grele nu se pot răsplăti decât prin muncă și sârguință la carte.

Și păcat de moarte și de neiertat va săvârși prin urmare acela dintre voi, care uitându-și de datorințele sale, va zădărnici ostenelele și nădejile mângăitoare ale părinților săi!

Dar eu socot, iubiți elevi, că în șirurile voastre nu se va găsi nici unul, care să cadă în păcatul acesta; eu cred, că voi toți veți veți împlini cu sumpătate datorințele față de voi înșiși și față de viitorul vostru, spre mângăierea sufletească a profesorilor și a părinților voștri.

Din acest motiv nu asupra acestor

FOIȘOARĂ.

Istoria filosofiei de drept.

(Urmare).

Dreptul natural înainte de Kant.

Căți autori, atâtea păreri asupra dreptului natural. Grotius îl derivă din boldul de asociare. Hobbes din egoismul omenesc. Spinoza din puterea, din forțele dreptului. Locke din independența omului. Pufendorf din amorul propriu. Leibnitz din năzuințele oamenilor de a se ferici, iar Hume zice, că dreptul și dreptatea sunt mijloacele cu cari se poate ajunge folosul comun.

Oricât de divergente să ne pară a fi părerile, ele totuși coincid toate într’un punct, anume: în recunoașterea, că dreptul se bazează pe bolduri naturale, înăscute în om, firește, că la un om pe unul, la alt om pe altul dintre bolduri. Pecând deci mai nainte dreptatea era supremul scop al statului, iar mijlocul care ducea la scop venea delă dumnezeire; acum dreptatea e mijlocul și ea duce la interes personal, la interes comun, la conservarea propriei, la fericire.

Toți autorii numiți, afară de Hume, presupun existența unei stări naturale de lucruri, care a premers dreptului natural. În epoca aceasta credința era deci aceea, că dreptul e de la natură dat omului. Realitatea, — se zice în epoca aceasta, —

a existat înainte de a exista năzuința pusă într’a o câștiga. A existat întâiu de toate starea naturală și din ea a eșit dreptul care compete omului, conform naturei sale proprii. Dreptul e un lucru independent de voința omului și de voința divină, e dat din partea naturei, și nu-l poate schimba nici omul, nici Dumnezeu.

Afară de starea naturală mai există apoi o stare civilă, dar aici drepturile se pot baza numai pe contracte. Așa dară nu toate drepturile se bazează pe contract, ci numai dreptul pozitiv al stării civile de stat, pentru că în prima sa formațiune dreptul a eșit din legile naturei, de aceea e drept natural. Dar fiindcă starea naturală nu e suficientă pentru desvoltarea dreptului, vine întregită cu starea civilă, ori cetățenească. Starea naturală nu poate produce deci un drept perfect, ci dreptul creat de ea trebuie întregit cu dreptul pozitiv, bazat pe buna înțelegere și pe contract. La început așa dară, în stare naturală, dreptul nu izvorăște din voința omului, ci din legea naturei, și numai mai târziu în dreptul pozitiv, se manifestă voința omului, în contract.

Contrastul e evident, pentru că după teoria aceasta dreptul ar avea două baze: boldul natural al omului și voința omului turnată în contract. De unde contrastul acesta? De acolo, că în epoca despre care e vorba, era mare emulația între scriitori cu privire la scrutarile independente filozofice de o parte, iar de altă parte era

mare atragerea spre naturalism. De aceea, toate erau derivate delă natură. Scrutare independentă însă nu exista în evul vechiu și cel mediu. În amândouă a existat câte o autoritate, colo Aristotel, aici biserica, dar scrutarea independentă s’a început abia în evul cel nou. S’a manifestat întâiu în filologie. Operile autorilor vechi au început să fie traduse, oamenii au început deci să învețe grecește și evrește. S’a început apoi scrutarea științifică pe toate terenele, chiar și în teologie. S’au căutat și stabilit pretutindenea primele izvoare ale tradițiunii, și rezultat al acestor scrutați independente științifice este și — empirismul, sau știința experienței.

Bacon a declarat întâiu, că experiența e cea mai sigură bază a științei, ea e baza teoriei, și adevărat, nu numai experiența credinței și a fidelității, ci experiența convingătoare pentru toți, experiența, nu ca simplă tradiție, ci ca — autopsie. Și a fost introdusă experiența și în stat și în religie; zicându-se așa: propria praxă are să-mi fie călăuzătoare!

Incredere deplină să punea deci numai în empirism, iar autoritatea străină a fost abandonată. S’a studiat cu aprofundime textul cărților străine, dar din ele s’a acceptat numai atâtea, cât critica și interpretarea a aflat de bine se recomanda spre primire. Naștere s’a dat astfel școalei empirice, care a dat pe cei vechi cu totul la o parte, și a zis așa: experiența trebuie câștigată din intuițiune proprie, nu

se poate scoate din scrisese altora, pe cari nu le poate controla nime. A venit apoi Cartesius cu școala sa analitică, basată pe cugetarea proprie, care singură numai poate să stabilească adevărul. S’a făcut deci începutul raționalismului, care cerea, ca oamenii să nu cugete cu mintea lui Plato și Aristotel, ci fiecare cu mintea sa proprie. De altcum tot Cartesius a fost și întemeietorul geometriei analitice.

Direcțiunile în cari se manifestau scrutarile științifice în evul nou, înainte de Kant erau deci acestea: scrutarea limbistică, empirismul și cugetarea matematică. Toate urmăreau același scop și în ele era reogândată vederea generală de pe vremile acelea, care era următoarea: autoritatea bisericească, teologia, puterea naturei, Aristotel, toți și toate au să fie date la o parte, pentru a se face loc propriei experiențe, propriei meditații.

De aci s’a născut dreptul natural mai nou, care separează dreptul de morală și de politică, și care pune la loc de frunte libertatea. Mai nainte era deasupra ei biserica și statul, acum însă nu.

Deasupra libertății stătea acum numai rațiunea, care reprezintă pretutindenea principiul subiectivității. Așa s’a născut naturalismul, opus supranaturalismului de mai nainte, care ținea că toate vin deadreptul delă Dumnezeu.

Naturalismul s’a născut din empirism și din raționalism în modul următor: în studiul fizicii oamenii ajunseseră la

datorințe voi să îndrept cuvântul meu de povață, ci doresc cu prilejul acesta să vă atrag luarea aminte mai cu seamă asupra felului și a valorii culturii, pentru dobândirea căreia aș dori ca să vă străduiți în cursul studiilor, ce urmați.

Iubiți elevi!

Mulți dintre voi poate știu și încep, că țanta școalei nu este și nu poate fi aceea, ca să înzestreze numai mintea elevilor ei cu o anumită măsură de cunoștințe, în vârtutea cărora acei elevi să ia apoi o slujbă sau o pozițiune în viața socială, după care să trăiască bine și ușor, ci țanta de căpetenie a școalei este și trebuie să fie, ca alătura cu lumina și îmbogățirea minții se lucreze și la îmbunătățirea și nobilitarea inimii elevilor, ceea ce se tâlmăcește cu alte cuvinte: la formarea și dezvoltarea caracterului lor religios și moral. Acesta este scopul cel mai de pe urmă al oricărei învățături de școală și în urmare școala aceea, care perde din vedere scopul acesta, și-a perdut rostul și dreptul la viață.

Pentru că, să-mi credeți, iubiți elevi, că adevărata cultură a omului nu zace numai în mulțimea sau valoarea cunoștințelor, ce și le-a agonisit, în măsura puterilor lui spirituale sau intelectuale, ci cultura adevărată, temeinică și folositoare zace mai ales în frumusețea și podoaba inimii sale.

Căci pe cât de frumos este omul cu mintea luminată, pe atât de urât este omul cu inima pustie și steapă de simțăminte și virtuți alese. Și pe cât de neprețuit este folosul, ce-l poate aduce semenilor săi omul cu mintea luminată și cu inima bună, pe atât de mare stricăciune le poate face omul cuminte la cap, dar rău și stricat la inimă.

Deaceia am zis, că scopul școalei nu este înzestrarea elevilor numai cu cultura minții, ci în legătură cu aceasta și cu cultura inimii; cu alte cuvinte școala nu urmărește numai scopul să scoată din elevii ei bărbăți învățați, ci totodată să crească dintrânsii oameni cinstiți și de omenie.

Durere și păcat însă, că, câtă vreme pentru scopul cel dintâi, adică pentru înzestrarea elevilor cu cultura științifică, școala își cheltuiește aproape toată truda și puterea sa, pe atunci pentru cultura religioasă-morală se îndreaptă mai puțină muncă sau se lasă cu totul în părgănire.

Dreptaceea, scopul meu este, iubiți elevi, să vă atrag dela început atențiunea, că eu voi pune mare greutate pe creșterea voastră religioasă și morală. În urmare, voi da cea mai mare însemnatate acelor obiecte de învățământ, cari sunt chemate a contribui la această creștere religioasă și morală și care sunt obiectele ce se țin de studiu religios. Studiul religiunii, ca vestitor al legii și al ade-

convingerea, că tot ce se întâmplă în natură e născut din motive exterioare, supuse anumitelor legi. Legile acestea fac ca corpurile mici să cadă la pământ, iar corpurile cele mari să se miște în aer, să stea pe cer, cum zicem noi. Trebuie deci să existe astfel de legi pretutindenea în lumea organică, tot așa ca în lumea neorganică; în lumea corpurilor tot așa ca în lumea morală și spirituală. Acceptarea acestor legi universale e — naturalismul, care crede, că toate se întâmplă în lume așa cum cere o necesitate constringentă, în aceeași formă și după aceleași reguli, după legile naturii.

Naturalismul e o părere unilaterală, dar a fost totuși necesar, pentru contrabalansarea celeilalte unilateralități din evul mediu, care toate le vedea date numai și numai dela Dumnezeu, prin voința divină. Natura n'avea mai nainte nimic de lucru. Naturalismul a scos însă la iveală, că există legi generale referitoare la existența lucrurilor și din aceste legi izvorește și dreptul și statul. Naturalismul a dat deci naștere dreptului modern natural.

Parte morală naturalismul nu are. Tot ce se face vine făcut din egoism. Egoismul e motivul și pârghia tuturor acțiunilor. Dreptul, statul, sunt mijloace numai pentru atingerea scopului, care e plăcerea, satisfacerea egoismului.

Asta era filosofia de drept înainte de Kant.

(Va urma).

vărului dzeesc, e chemat să vă cultive inimile voastre, să contribuie la întărirea voinței și caracterului vostru, și astfel este cu drept cuvânt, puterea și sufletul întregei instrucțiuni și educațiuni școlare. Studiul religiunii este chemat să vă dea, iubiților elevi, cele mai prețioase bunuri din lumea aceasta: inima bună, curată și nobilă și voința tare de a face și de a fi oameni de cinst, între toate împrejurările vieții voastre.

Lipsiți de bunurile acestea, veți putea, prin muncă și sârguință să vă câștigați cunoștințe teoretice multe și frumoase și să ajungeți la o vreme bărbăți învățați, dar sunt convins pe deplin, că singură învățătura aceasta nu va aduce roade și foloase reale neamului vostru, dacă ea nu va fi însoțită de virtuțile moralei creștine, în special de dragostea și voința de a face bine și a vă jertfi pentru binele și înaintarea acestui neam.

Și eu dacă aș ști în momentul acesta, că se va afla între voi unul, de sufletul cărui cuvintele mele nu se vor prinde, că se va afla unul, care la timpul său își va folosi învățătura împotriva semenilor săi și a neamului său — acelui nenorocit iaș da sfatul de acum să părăsească băncile școalei și mai bine să rămână plugar neînvățat, dar cinstit, în satul său, decât să se facă om învățat, dar lipsit de cinst și omenie! (Va urma).

Dela „Asociațiune“.

Raportul general

al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ către adunarea generală convocată în Bistrița la 21 și 22 Septembrie st. n. 1907.

(Fine).

Publicațiunile Asociațiunii. În cursul anului trecut „Biblioteca populară a Asociațiunii“ s'a înmulțit cu o singură broșură: Nr. 26 „Despre începutul neamului românesc“, de dl Dr. Ioan Lupăș, a cărei ediție primă în 2000 exemplare s'a epuizat în câteva luni. La începutul acestui an s'a scos o a doua ediție completată și revizuită. Dintre lucrările cari așteaptă să fie tipărite în numerele viitoare ale bibliotecii populare amintim următoarele:

1. Băncile și poporul, de I. I. Lăpădatu.
2. Comuna „Viitorul“, de R. Simu.
3. Povești din popor, de I. Pop-Reteganul.
4. Despre Tovărășii, de V. C. Osavadă.

Publicațiunea cea mai însemnată a Asociațiunii pornită în acest an e revista „Țara Noastră“, care s'a înființat cu scopul de a răspândi învățătura românească între poporul dela sate și pentru a trezi în țărani nostri dragostea și interesul față de instituțiunea noastră.

Dupăcum se vede și din raportul secretarului literar, redactorul revistei, cătră ședința plenară a secțiunilor științifice-literare, revista a fost primită cu indiferență atât din partea membrilor secțiunilor, cât și din partea celor mai multe despărțăminte. Așa încât, nici redactarea nici răspândirea ei, nu a putut împlini așteptările noastre.

Revista la început s'a tipărit în 6000 de exemplare, trimițându-se tuturor despărțămintelor spre răspândire. Astăzi se tipărește și împarte în mai mult de 2500 exemplare, dintre cari numărul abonamentelor plătite sunt cam o mie. Cetitorii țărani ai revistei sunt puțini, numărul lor nu se urcă nici la 500. Acest fapt este cel mai dureros din scurta viață a acestei reviste pentru popor.

Având însă în vedere, că greutățile începutului nu se pot învinge decât prin muncă statornică și prin o neîntreruptă stăruință, avem cele mai bune nădejdi, că revista cu timpul va satisface trebuințelor și așteptărilor poporului, pentru care s'a înființat și pentru care se susține cu însemnate jertfe din partea Asociațiunii.

Fonduri și fundațiuni. Datele referitoare la fondurile și fundațiunile Asociațiunii se găsesc în darea de seamă a casarului anexată la acest raport.

În cursul anului 1906 Asociațiunea

nu a primit nici o fundațiune nouă. Dintre cele primite în cursul anilor precedenți, fundațiunea Ioan Petran s'a dat destinațiunii hotărâte de fericitul fondator, împărțindu-se prin concurs șase burse de câte 300 cor. între studenții universitari, iar în casele fundațiunii, aflătoare în Cluj, s'a instalat masa studenților academici din Cluj, adăpostind 14 universitari. Consemnarea bursierilor o anexăm sub D.

S'a făcut litere fundaționale pentru fundațiunea Ioan Russu și soția Catarina și pentru fundațiunea Ioan Oltean, ale cărei venituri disponibile s'au dat școalei civile de fete a Asociațiunii. Din această fundațiune primesc ajutor și școalele populare românești din Cojocna. Celelalte fundațiuni se găsesc în cursul lor normal.

Fondul cultural al băncilor în cursul anului 1906 a crescut numai cu 130 cor., ceea ce dovedește desinteresarea băncilor față de Asociațiune.

Averea Asociațiunii. Din raportul anexat sub E., despre averea Asociațiunii, precum și din proiectul de budget prezentat de casarul Asociațiunii se poate vedea, că anul trecut a fost normal. Averea totală administrată de Asociațiune, cu sfârșitul anului 1906 e de K 887.442, din care sunt de a se scădea K 62.630 datorii. Averea se prezintă deci cu o creștere de K 108.991 față de anul 1905. Această creștere provine din înmulțirea fundațiunilor și anume cu următoarele: fundațiunea Ioan Petran, fundațiunea Ioan Russu și soția Caterina și fundațiunea Demetriu Suciu.

Fondul general, ca și în anul trecut nu arată nici o creștere, fiindcă cheltuielile de administrare cresc în proporția veniturilor. Incasările taxelor dela membri au scăzut cu K 3.896.77 față de anul 1905, când incasările au fost mari din prilegiul expoziției din Sibiu.

În ce privește proiectul de budget observăm, că acesta a rămas în marginile budgetului din anul trecut. Schimbări s'au făcut numai la pozițiile absolut necesare, ca de ex. la plata servitorului, la dotațiunea bibliotecii și la interesele de cont-curent.

Școala civilă de fete. Școala civilă de fete a Asociațiunii, în cursul anului școlar 1906/7 a funcționat normal și cu rezultate mulțumitoare. În toate privințele se observă aproape aceeași situație cu în anul precedent.

Din anuarul școalei, anexat la acest raport, scoatem următoarele date: în anul școlar 1906/7 au fost înscrise în cele patru clase civile 89 de eleve, — cu 14 mai multe ca în anul trecut, — iar în cursul complementar au fost înscrise numai 14 eleve față de 21 din anul școlar trecut. Dintre elevele înscrise s'au prezentat la examen, din școala civilă 88 eleve și au fost promovate 85, iar din cursul complementar s'au prezentat și promovat 13 eleve. Cursurile s'au început la 1 Septembrie n. 1906, iar examenele dela sfârșitul anului școlar s'au ținut dela 25—29 Iunie 1907, sub conducerea dlui Dr. M. E. Cristea, delegat comitetului central.

Școala a fost inspectată din partea Asociațiunii prin dl prezident Iosif Sterea Șuluțu, iar din partea organelor de stat prin inspectorul și subinspectorul reg. de școale, precum și de un delegat al ministerului ungar de culte și instrucțiune publică. Toți au rămas pe deplin mulțumiți cu localul școalei și cu progresul făcut de eleve în obiectele de învățământ.

Corpul didactic se compune din directorul școalei, 2 profesori definitiv, 3 profesoare, 2 cateheti, 5 instructoare și 2 instructori.

În internatul școalei au fost adăpostite 77 eleve față de 65 din anul trecut, dintre aceste 70 au urmat școala civilă a Asociațiunii, iar 7 școala elementară a Reuniunii femeilor române din loc. Internatul a fost îngrijit de o directoare, o guvernantă și două bone.

Cheltuielile avute cu școala de fete în cursul anului școlar 1906/7 se urcă la suma de K 46.048'51.

Biblioteca Asociațiunii. Privitor la starea bibliotecii centrale a „Asociațiunii“ cu sfârșitul anului 1906 ne luăm voe a prezenta următorul raport:

A.) Biblioteca proprie: Conform inventarului bibliotecii centrale a „Asociațiunii“, la sfârșitul anului 1906 numără 4949 opere în 6411 tomuri, 5678 broșuri și 24 harte, față cu 4778 opere în 6287 tomuri, 5525 broșuri și 24 harte dela sfârșitul anului 1905; prin urmare biblioteca s'a sporit în decursul anului 1906 cu 171 opere în 124 tomuri și 153 broșuri.

B.) Depositul de cărți menite spre vânzare, parte în favorul fondului general al „Asociațiunii“, parte unele în favorul școalei civile de fete a „Asociațiunii“ și altele destinate a se distribui de aici gratuit cu sfârșitul anului 1906, numără 47 publicațiuni în 3465 tomuri și 35.264 broșuri.

Biblioteca proprie s'a sporit în anul 1906, în urma relațiilor de schimb legate cu diferite societăți științifice și literare din patrie, prin publicațiunile trimise de Academia maghiară din Budapesta și de Academia Română din București, apoi prin donațiuni făcute de dl Dr. At. Marienescu și de unii autori. Prin cumpărare biblioteca s'a sporit cu 3 opere în 8 vol.

Depositul de cărți în 1906 s'a sporit îndeosebi prin nr. 22—26 ai bibliotecii populare a Asociațiunii. De altă parte acest deposit a scăzut în decursul anului 1906 cu 599 tomuri și 10.859 broșuri, între cari 531 tomuri și 5548 broșuri dăruite, iar 68 tomuri și 5311 broșuri vândute, respective date în comisiune la diferite librării.

Dintre publicațiunile periodice au intrat la bibliotecă în anul 1906 următoarele: „Biserica și Școala“ din Arad, „Bunul Econom“ din Orăștie, „Deșteptarea“ din Brașov, „Drapelul“ din Lugoj, „Economia“ din Caransebeș, „Erdély și Erdélyi Muzeum“ din Cluj, „Ethnographia“ din Budapesta, „Familia“ din Oradea-Mare, „Foaia Diecezană“ din Caransebeș, „Foaia Poporului“, din Sibiu, „Foaia Școlastică“ din Blaj, „Földrajzi Közlemények“ din Budapesta, „Gazeta de Duminecă“ din Șimleu, „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, „Junimea literară“ din Cernăuț, „Letopis Matite sepske“ din Neoplanta, „Libertatea“ din Orăștie, „Luceafărul“ din Sibiu, „Poporul Român“ din Budapesta, „Răvașul“ din Cluj, „Revista Bistriței“ din Bistrița, „Revista Economică“ din Sibiu, „Revista Farmaciei“ din București, „Századok“ din Budapesta, „Telegraful Român“ din Sibiu, „Történelmi Tár“ din Budapesta, „Tribuna“ din Arad, „Tural“ din Budapesta, „Unirea“ din Blaj și „Viitorul“ din Cernăuț.

Muzeul Asociațiunii. În lipsa mijloacelor materiale nu s'a putut ocupa postul de custode instituit de comitetul central și aprobat de adunarea generală din anul trecut. S'a angajat un custode interimar, care a început inventarierea, catalogarea și aranjarea obiectelor aflătoare în muzeu.

În cursul anului trecut muzeul s'a îmbogățit mai ales cu modele de cusături și țesături, cu porturi românești din diferite ținuturi și cu un model de moară în miniatură. Obiectele pot au fost cumpărate, parte au fost primite în dar. S'au primit donațiuni: dela dna Maria Cosma porturi, dela societatea „Andrein Șaguna“ din Sibiu o colecție numismatică și dela desp. Timișoara două costume din Chisetau.

Pentru a se atrage luarea aminte a publicului asupra importanței muzeului și pentru a se înlesni adunarea obiectelor, se va întocmi un îndrumar ilustrat, arătând însemnatatea etnografiei și înșirând în grupări sistematice obiectele ce trebuiesc adunate. Cu ajutorul acestui îndrumar sperăm că în viitor se va putea aduna o cantitate mai mare de obiecte privitoare la istoria și la etnografia poporului nostru.

Tot la acest loc amintim că pentru sala festivă a Muzeului s'a cumpărat un aparat mare de proiecțiune, care va face bune servicii conferințelor ce se țin iarna în centru.

Sedințele comitetului central. Dela ultima adunare generală comitetul central a ținut 13 ședințe, în cari a rezolvat toate chestiunile curente, cari, în înțelesul statutelor și regulamentelor Asociațiunii, cad în sarcina lui.

A executat hotărârile ultimei adunări

generale și anume: a comunicat celor interesați alegerile făcute; a studiat cele două propuneri făcute de dl Romul Raca și dl Ioan Tatu; a cerut, fără rezultat favorabil, concesiunea unei colecte pentru zidirea internatului de băieți din Sibiu și a îndeplinit toate celelalte lucrări cari reies din punctele până aici înșirate ale acestui raport.

Propuneri. În urma celor expuse, comitetul central își ia voie a propune onoratei adunări generale să binevoiască:

a) a lua act de cuprinsul raportului general al comitetului central;

b) a da expresiune durerii pentru pierderea membrilor decedați în anul din urmă;

c) a alege pentru un nou period de 3 ani pe membrii comitetului central, pe prezidentul și vice-prezidentul Asociațiunii;

d) a aproba darea de seamă despre gestiunea financiară a anului 1906 și a da comitetului absolutiv pentru această gestiune;

e) a aproba proiectul de buget pentru anul 1908.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”, ținută la 24—26 August 1907.

Iosif Sterca Șuluțu m. p.
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu m. p.
secretar.

Sărbările iubire

ale

„Reuniunii sodalilor români din Sibiu”

În cauza sărbătorilor iubire s'a lansat următoarea invitație:

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu” are onoarea a vă invita cu tot respectul la *Festivitățile iubire*, ce se vor ține *Sâmbătă și Duminică, în 28 și 29 Septembrie a. c.*, din prilejul împlinirii anului al 40-lea de existență și al 10-lea de când prezidentul actual dl Victor Tordășianu se află în fruntea ei, cu următorul

Program:

Sâmbătă, în 28 Septembrie n. la orele 8 seara reprezentarea în teatru orășenesc a farsei „*Mălișorul*” (*Shurdalnicul*), de August Kotzebue, traducere de Ioan S. Șuluțu, prelucrată de un binevoitor al meseriașilor români.

Prețuri de intrare cele obicinuite. Detalii în plachete.

Duminică, în 29 Septembrie n. c., la 8 oare a. m. azistare corporativă la sfânta liturgie în biserica catedrală; la 10 oare a. m. prezentare corporativă la Patronul Reuniunii, I. P. S. Sa Domnul Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu; la 10^{1/2} oare depunerea coroanelor pe mormintele întemeietorului Reuniunii, de pie memorie Nicolae Cristea și pe al marelui fondator Dumitru Andronic; la 11 ore a. m. intrare festivă în localul Reuniunii, când se vor împărți distincțiile și diplomele iubire; la 1 oară d. a. masă comună în sala mare dela „Gesellschaftshaus”, iar sara la 8 oare *concert festiv* împreună cu dans în aceeași sală.

Detalii în plachete.

Comitetul Reuniunii.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători „Nașterea Născătoare de Dumnezeu”, numărul proximal foii noastre apare *Miercuri*.

Personal. Înaltpreasfinția Sa, Domnul Arhiepiscop și Metropolit al nostru Ioan, pleacă mâine, Sâmbătă dimineața la orele opt fără un sfert, cu trenul și cu suită număroasă la *Apoldul-mic*, iar de aci cu trăsura la *Sângatin*, unde va săvârși Duminică sfântirea bisericii gr. ort. române, acum de nou zidită.

Dr. Vasile Lucaciu, deputatul cercului Beiuș adresează în Nr. 193 al „Luptei” un cuvânt de mulțumită către deputații naționaliști și către toți acei domni cari au dat sprijin și au lucrat pentru reușita alegerii dsale. În acest cuvânt plin de entuziasm și însuflețire națională promite că va lupta din toată inima alături de ceilalți deputați naționaliști pentru realizarea programului nostru politic, care va fi spre fericirea patriei și a cetățenilor ei.

Nou director la gimnaziul ev. luth. La gimnaziul ev. luth. și la școalele împreunate cu acesta a fost ales director în locul dlui Carol Albrich trecut acum la pensie, fiul acestuia profesorul Karol Albrich jun., fost până acum conducătorul școlii reale de aici.

Dar pentru școală. La 14 August a. c. n., reprezentanța comunală din Galați, protopresbiteratul Făgăraș, din nou unanim a votat suma de 13,461 cor. 67 fil. în scopul zidirii unei școli nouă române greco orient. pentru doi învățători în comuna Galați.

Parohul nostru de acolo, Nicolau Aron, pătruns de atâtea însuflețiri și entuziasm pentru școală, dovedite acestea din partea reprezentanților, mai toți plugari de rând, dar cu inimă bună pentru neamul românesc, pe lângă împrejurarea, că a cedat alături de învățătorul Traian Păcălă suma de 1307 cor. 52 fil. cuvenită oficiului parohial și oficiului învățătoresc din Galați din păduritul vândut cu 40,200 cor. la 24 Octomvrie 1903 împreună cu interesele în scopul zidirii acestei școli, — a mai dăruit separat din caseta proprie încă 200 cor. tot în scopul clădirii școlii nouă confesionale.

Darul parohului nostru Nicolau Aron a fost luat la cunoștință cu plăcere din partea întregii reprezentanțe comunale, și la propunerea notarului comunal Ioan Tulbure, reprezentanța a luat act la protocol, aducându-i zelului paroh mulțumită protocolară.

Dar și podoabe bisericesti. Alexandru Mică și soția sa Asinefta au dăruit pentru biserica noastră gr. ort. din Bucurdea-Vinoasă un rând întreg de vestimente preoțești în preț de (40 fl.) optzeci coroane, fie-le de podoabă sufletelor lor și de pildă pentru alții! Primească pentru acest dar frumos mulțumita noastră a tuturor!! Li-s'ar aduce laudele cuvenite, însă unde vorbesc faptele sunt de prisos cuvintele Bucurdea-Vinoasă, la 3/16 Septembrie 1907. Teodor Pop, paroh gr. ort.

Un dar frumos. Dl Vintilă Brătianu, primarul Bucureștilor, a dispus ca salariul său lunar, în suma de 160 lei, să fie alăturat fondului de 5000 lei, care se înscrie în fiecare an în bugetul comunei, și servește pentru trimiterea copiilor școlare în diferite stațiuni climaterice spre a-și căuta de sănătate.

Adunare oprită. Adunarea populară a Slovacilor convocată de deputatul slovac Milan Hodja pe Duminică viitoare la Zsolna a fost oprită din partea autorităților. Independenștilor însă, cari au anunțat ținerea adunărilor după anunțarea deputatului Hodja, li-s'a permis ținerea adunării. Dovadă de egală îndreptățire a naționalităților!

Abecedarul de Dr. I. Stroia, Dumitru Lapădat și I. Crișan. Atragem atenția binevoitoare a învățătorilor noștri asupra anunțului publicat despre Abecedarul d-lor Stroia, etc. După folosire de un an s'a dovedit acest Abecedar ca unul din cele mai bune și mai ușor ducătoare la scop. Învățătorii, cari l-au folosit s'au exprimat foarte favorabil asupra lui. Il recomandăm deci în interesul învățătorilor noștri.

Guvernul englez contra bandelor din Macedonia. Se vestește din Sofia, că guvernul englez a făcut demersuri diplomatice foarte energice la guvernul bulgar din cauza terorismului bandelor bulgare în Macedonia.

Știre școlară. Miercuri, în 5 Sept. v. s'au început la școalele centrale române din Brașov prelegerile. Până la datul de față s'au înscris în cele 8 clase ale gimnaziului cu totul 338 elevi iar în cele 4 clase reale 90 elevi, laolaltă 428 elevi.

Vești privitoare la votul universal. „Keleti Ertésítő” comunică că ministrul Andrássy are intențiunea să prezinte dietei proiectul privitor la votul universal cel târziu în Noemvrie a. c. Proiectul de lege — zice „K. Ert.” — este gata și se bazează pe principiul, ca fiecare cetățean, care a împlinit 24 ani și știe scrie și ceti, să aibă dreptul de alegător.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Stefan Rusu, protopresb. (M.-Oșorheiu), 1 cor. 16 bani, Aurel Cosciuc, conducătorul școlii economice consistoriale 1 cor., Dr. Gavril Tripon, adv. (Bistrița) 10 bani, Ioan Socu din prilejul aplicării fratelui său Ioachim Socu, absolvent de gimnaziu și cu maturitate, de învățacel lăcătuș la fabrica A. Rieger 1 cor., administratorul protopresbiter al tract. Hațeg, A. Păcurariu, protopresbiter (Hunedoara) și soția sa Maria născ. Boldin 2 cor. și Vic. Tordășianu, as. cons. 10 bani.

Din Sebeșul-săseșc ni-se sorie: Învățarea trimisă de comitetul „Reuniunii meseriașilor noștri din Sibiu” pentru participare la sărbătorile iubire din 28 și 29 c., a fost întâmpinată cu multă bucurie din partea meseriașilor noștri din localitate. Reprezentanții noștri la sărbători se vor designa de către adunarea meseriașilor, convocată de zeșul nostru prezident dl G. Tătar pe Duminică în 22 Sept. n. Vorba este ca la sărbători unii din meseriași să participe cu soțiile lor.

Dela Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul societății pentru fond de teatru român în ședința sa ținută Joi la 6 Sept. v. a luat următoarele hotărâri: Să propună viitoarei adunări generale, ca timp de un an de zile să nu se completeze locul de prezident al societății, în semn de doliu pentru moartea regretatului prezident Iosif Vulcan. Comitetul societății a votat dlui Ionel Crișan o bursă de 1200 cor. plus cheltuieli de drum și taxe de înscriere, pentru a urma la conservatorul din Viena cursurile de cant și declamațiune. Comitetul a dispus a se distribui în curând diplomele pentru membrii pe viață, fundatori și onorari, executate de pictorul Smigelschi. S'a decis ca fonograful, comandat de societate pentru a oulege și eterniza cântece populare românești, să fie trimis dlui Dr. G. Dobrin la Lugoj, pentru a începe colectarea cântecelor populare bănățene. Adunarea generală din anul acesta se va ține în luna Octomvrie în Căhalm. Zilele și programul festivităților se vor publica ulterior.

La „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu” au fost primiți următorii membri ordinari: Dionisie Rociu, Mihail Ogrea, ambii învățători în Racovița, Petru Popa, notar în Porcești, Nicolae Tomuța, învățător în Șura-mică și Aurel Cosciuc, conducătorul școlii economice consistoriale.

Dela armată. Recruții asentați pentru armata comună vor fi înrolați în 16 Octomvrie n. c. rezerviștii honvezi în 6 Octomvrie, iar cei dela armata comună în 3 Noemvrie: Voluntarii și marinarii sunt chemați sub arme la 1 Octomvrie.

Enciclică papală asupra modernismului. Papa a publicat în ziarul „Osservatore Romano” o enciclică asupra modernismului. Enciclică are un caracter aproape exclusiv dogmatic și tinde să demostreze că, contrar afirmației după care condamnarea unor idei de Sfântul Scaun ar fi vizat în special pe moderniști, aceste condamnări din potrivă s'au dat după lungi studii în urma cărora s'a dovedit că propunerile moderniștilor sunt opuse cu dogma și sunt cu totul contrarii cu doctrinele Bisericii-catolice. Papa insistă mult asupra punctului acesta, că tot ce s'a făcut contra teologilor și scriitorilor moderniști s'a făcut după lungi discuțiuni și pe baza faptelor dovedite, iar nu din prejudecată față de scriitori.

Bătăie sângeroasă între Români și Săcui. Între lucrătorii din Petroșeni a izbucnit Duminică trecută o încăierare cu urmări foarte triste. Cauza se pare a fi fost efectul beuturii, căci încăierarea s'a întâmplat în cărciumă. Între lucrătorii români și săcui, cari se aflau în acelaș local, a izbucnit ceartă, după care a urmat încăierare și tragere de focuri de revolver. Vre-o doi lucrători au fost răniți mortal iar mai mulți au primit răni ușoare. Jandarmăria și poliția numai cu greu au putut potoli lupta. S'a constatat că au fost date vre-o 21 focuri de revolver. În urma acestei bătăi regretabile domnește mare agitațiune între lucrătorii români și săcui.

Mulțumită publică. Cu ocazia ultimei reprezentațiuni teatrale aranjată în Mercheaș, au binevoit a suprasolvi următorii domni, cari primească și de data asta sincerile noastre mulțumite. Ioan Brotea, paroh Mateiaș, Ioan Suciu, paroh Bogata, Ioan Bercan, paroh Mercheaș, Ioan Grecean, paroh Lovnic, Ioan Mihailă, învăț. Lovnic, George Pop, învăț. Cața, Avram Crețu, comerciant Mercheaș, Aurel Bănuțiu, rigorozant, fiecare câte 1 cor. Venitul curat s'a trimis direcțiunii gimnaziale din Brad. Comitetul aranjator.

Petrecere în Cebea. Tinerimea pop. rom. din Cebea aranjază o producție teatrală declamatorică în 8/21 Sept. a. c. în ospățaria comunală de acolo. Program: Comoara, piesă teatrală cu cântece. Otrava de hărciogi, piesă teatrală cu cântece. Tămăiața, legendă și Țiganul în raiu, monolog. Venitul e destinat pentru a cumpăra cărți școlare școlarilor săraci. Intrarea: locul I. 80 fileri, II. 60 și stat 40 fil. Începutul la 8 ore seara. Ofertele marini.

moase se vor publica pe cale ziaristică. Doritorii de progres sunt rugați pentru sprijin. Alte invitări nu se vor face. Comitetul aranjator.

Concert în Ciocova. Din incidentul sfântirii bisericii gr. ort. române și a adunării generale a reuniunii învățătoresci, Reuniunea română de muzică din Lugoj aranjază în Ciocova (Banat) la 8/21 Septemvrie, în favorul bisericii, *Concert* cu programa următoare: 1. I. Vidu: „Lugojana”, cor mixt. 2. I. Murășan și I. Vidu: „Trecui valea”, cor mixt. 3. Gh. S. Vasiliu: „Cât aș dori”, romanță cântată de dl Dr. D. Florescu, cu acomp. de pian. 4. A. Adam: „De-aș fi rege” (Si J'étais Roi), Romanța Corul și Nocturna din actul I, soliști: d-na Elisaveta Jurca (Nemea), dl Dr. D. Florescu (Zephoris), dl G. Șerban (Regele). Acompaniament de pian. 5. Ant. Sequens: „Rhapsodie Română”, executată la pian de d-șoara Cornelia Pinciu. 6. C. Loewe: „Cisornicul”, baladă, cântată de d-na Elena Boeriu, cu acomp. de pian. 7. I. Vidu: „Răsunetul Ardealului”, cor mixt, cu solo cântat de d-na Maria Molitor. 8. I. Vidu: „Preste deal”, cor mixt, cu solo de bariton, cântat de dl L. Tempea. 9. L. Tempea: „Improvizații de melodii naționale”, executate la pian de autor. 10. I. Vidu: „Neguța”, cor mixt, cu solo de bariton și sopran, dl Ios. Birescu și d-șoara Anica Bobora. 11. I. Vidu: „Pui de lei”, cor mixt.

Abia sunt patru săptămâni de când am comandat dela dta crucea dublă electro-magnetică R. B. nr. 86.967, pentru care primește cea mai ferbinte mulțumită, pentru că mă simt deja foarte bine. Acum te rog să trimiți vecinului meu Iosif Laibach un aparat, pentru că și el suferă de reumă și eu i-am recomandat crucea dtale, pentru că asta îl vindecă de sigur. Cu stimă: Andreiu Tilmann, măsur în Zomba. Astfel de epistole de recunoștință primește dl Albert Müller, Budapesta V/27 Vadasz-u. 34 inventatorul crucei electro magnetice R. B. nr. 86.967, cari dovedesc limpede marea binefacere a ei.

Cel mai plăcut mijloc de înfrumusețare, care cu tot dreptul poartă numirea de „neîntrecut”, e fără îndoială renumita cremă Margit a lui Földes, care toată lumea de dame a cucerit-o, ba chiar și domni o întrebuințează cu plăcere, deoarece e pe deplin nesticăcioasă, în câteva zile delătură orice necurătenie de piele, ca pistruele, sgrăbunfele, petele de ficat etc., iar obrazul îl înprospătează și întinereste. Nu s'a dovedit de bună numai la înfrumusețarea teinului, ci servește totodată și pentru înălbirea ceafei, a umerilor și a mâinilor. Damele noastre vorbesc încântate despre efectul miraculos al acestui mijloc. O dosă mare costă 2 cor., iar una mică 1 cor. Se poate afla în toate farmaciile; păziți-vă numai de imitațiuni. Cumpărați-o prin postă dela singurul fabricant Clemens v. Földes, farmacist în Arad.

Poșta ultimă.

Procesul ziarului nostru.

— Știre telegrafică. —

Cluj, 20 Septemvrie n.

Astăzi s'a pertractat la curtea cu jurați din Cluj procesul de presă, intentat pentru agitație dlui Teodor V. Păcățian, redactorul ziarului nostru. Curtea cu jurați, după ascultarea acuzei procurorului și a apărării, făcută din partea avocatului Dr. Iuliu Pordea, a adus verdict de *condamnare*, iar tribunalul a judecat pe dl Păcățian la **10 luni temniță de stat și 700 cor. amendă în bani**. S'a dat recurs de nulitate la Curie.

Cărți și reviste.

„**Luceafărul**” Nr. 17, a apărut cu următorul sumar: O. Goga: Iosif Vulcan. Al. Ciura: Aduceri aminte. G. Murnu: Monumente antice din Roma: Palatinul. Maria Cuntan: Răsare (poezie). I. Borcia: Ifigenia în Taurida de Goethe, Act. V. O. C. T.: Bicentenarul lui Buffon. O. C. T.: Foi răslețe. La noi, în vișoara de M. Sadoveanu. M. Sadoveanu: Cearta. Zoe Gârbea: Expoziția de artă din Veneția (1907). Cronica: † B. P. Hașdeu. Asociațiunea națională în Arad pentru cultura poporului român. Un îndrăgnet. Barbarie. Știri. Ilustrațiuni: Vederi din Roma: Palatinul.

A apărut: **Știința conturilor sau Contabilitatea în partida dublă** de I. C. Panțu, profesor la școala superioară de comerț din Brașov. Ediția a II-a revăzută și completată. Prețul 4 cor. Editura librăriei Ciurcu, Brașov.

Nr. 66—1907 D. f. g. [269] 3—3

Anunț!

Abecedarul de Dr. I. Stroia, Dumitru Lăpădat și I. Crișan, care e compus după cele mai practice abecedare existente și Cartea de cetire pentru anul al doilea de școală se pot procura dela Librăria arhidiecezană și dela autori în Sălize. Prețul Abecedarului e 40 fil, a Cărții de cetire 50 fil. cu rabatul obicinuit. (271) 1—6

CASA

din strada Cisnădiei Nr. 28, se vinde din mână liberă. A se întreba în cofetăria Stattin. (272) 1—3

In Wachsmangasse Nr. 10 se află de vânzare

o curte cu grădină

2 odăi, 2 bucătării și un atelier de lucru, cu apaduct.

De a se întreba în Sagthor Nr. 84. (270) 1—3

Nr. 11967/1907 [267] 2—2

Anunț de târg timișan!

Târgul timișan de țară al sf. Mihai din anul curent se va ține din **26 Septembrie** a. c. până inclusive **30 Septembrie**.

Mânarea în târg a orice fel de vite, este permisă începând de Joi, 26 Septembrie 5 ore dimineața.

Temesvár, 3 Septembrie 1907.

Dela primăpitanatul orașenesc:

Francisc Beé
primăpitan.

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 24—

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnaziul român gr. or. din Brad cu specialitatea: limba maghiară combinată cu științele naturale și geometria descriptivă se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Concurenții își vor adresa petițiile lor comitetului gimnazial și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi, că sunt Români de profesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești, școlare și regulamentelor în vigoare și la caz, dacă se va pretinde, se obligă a propune și alte obiecte, cari i-se vor distribui prin direcțiunea gimnazială.

5. Diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, ori în lipsa acesteia document despre examenele prestate, și la caz, dacă a mai fost aplicat, document de conduită despre anii de serviciu.

Beneficiul împreună cu acest post e pentru cazul, că nu are diploma: salar ca profesor suplinitor de 1600 cor. (una mie șase sute); dacă are diploma va fi ales de profesor provizor, în care calitate va funcționa 3 ani cu salar de 2000 coroane (două mii), iar după acest termin va fi promovat ca profesor ordinar definitiv cu 2400 coroane (două mii patru sute), șase cincunali de câte 100 cor. și drept de penziune la fondul arhidiecezan, la care se vor socoti și anii de funcțiune din timpul provizoratului.

Postul are să se ocupe la 1 Septembrie v. a. c.

Brad, din ședința reprezentanței gimnaziale, ținută la 21 Maiu 1907.
V. Damian Dr. P. Opriș
prezident. secretar.

Dela Librăria arhidiecezană din Sibiu (Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil. porto.

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru oricare econom a întrebuințarea acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încât în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecorom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracțiune pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracțiune. Prețul pentru a prepara 1 litră este 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drojii, slivovită, borovicica și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școalei Nr. 37.

[95] 23—52

IOAN PĂRĂU

măestru croitor

Strada Poplăcii Nr. 21 — SIBIIU — Strada Poplăcii Nr. 21

Își recomandă Onoratului public românesc

Atelierul de croitorie

După cunoștințele câștigate în străinătate și după o praxă de mai mulți ani, se află în plăcuta pozițiune de a confecționa tot felul de vestimente bărbătești, după cea mai nouă modă cum și tot felul de uniforme militare.

În special se recomandă On. preoți și candidați de preoți pentru confecționarea de

Reverenzi

cari se fac după cel mai nou stil. Fiind singurul croitor român de legea ortodoxă, roagă Onor. preoțime pentru binevoitorul sprigin.

Comande urgente se efeptuiesc și în timp de 24 oare.

Drept dovadă despre soliditatea lucrului las să urmeze una din multele scrisori de mulțămîtă ce le-am primit dela Onorații mușterii:

Domnule Părau!

Ieri, în 5 l. c. am primit reverenzile ce s'au lucrat în atelierul d-voastre. Despre croitură și lucrul cum sunt lucrate, sunt detot mulțămît, așa că eu drept cuvânt pot zice că atelierul d-voastră pentru croitura reverenzilor și lucrul solid e cel dintâi în arhidieceza noastră. Primește, te rog, d-le Părau considerările deosebitei mele stime ce îți păstrez totdeauna ca unui bun măestru.

Georgiu Truța, paroh

Rugând onorabilul public a mă onora cu prețioasele sale comande, semnez

Cu toată stima:

Ioan Părau

măestru croitor.

[264] 1—3

Pentru

Dame

indispensabil!

Cel mai bun mijloc de înfrumșetare

Crema-MARGIT a lui Földes

delătură deja după vre-o câteva zile piștrule, petele de pe față, sgrăbunțele și alte necurății de piele. Netezește încrețiturile feței, fața o înalbește, improspătează și întinereste.

Prețul unei doze mici 1 cor., iar al unei doze mari 2 cor. ARTICLU SPECIAL DE TOILETĂ: Pudră-Margit 1.20 cor. Sapun-Margit 70 bani. Pastă de dinți Margit 1 coroană.

Apă pentru față Margit 1 coroană. [200] 5—5

Se expedează prin ramburs sau la trimiterea anticipativă a banilor de

fabricantul: **CLEMENS v. FÖLDES**

farmacist în ARAD.

Se capătă în toate farmaciile.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (2) 37—41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

